

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Narva kolledž
Õppekava Noorsootöö

Oksana Sokolova

**NARVA VENEKEELSETE NOORTE EESTI KEELE ÕPPE
VÕIMALUSED NOORSOOTÖÖ KAUDU**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: noorsootöö programmijuht ja nooremlektor Birgit Villum, MA

Narva 2024

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Oksana Sokolova (sünnikuupäev: 27.09.1998),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) enda kirjutatud bakalaureusetöö „Narva venekeelsete noorte eesti keele õppe võimalused noorsootöö kaudu“, mille juhendaja on Birgit Villum, reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktis 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 20.05.2024

ABSTRACT

The topic of this bachelor's thesis is the possibilities of Estonian language learning for the Russian-speaking youth of Narva through youth work. The relevance of the work lies in the fact that Narva students' Estonian language skills at the end of elementary school are lower than the Estonian average, but the reasons for this have not been identified and few measures have been taken to change the situation (Ohakas, 2023). The purpose of the work is to find out the reasons for the lack of motivation to learn Estonian among the Russian-speaking youth of Narva and to find solutions, how it is possible to support them in language learning through youth work.

Based on the objective, the following research questions were created:

1. How do the Russian youth of Narva feel about learning the Estonian language and what is their motivation for it?
2. What are the weaknesses of Estonian language learning?
3. How can youth work help Russian youth in learning Estonian?

The theoretical part gives an overview of teaching the Estonian language as a second language in schools, what motivates learning (including learning languages) and youth work methods that can be used to learn a new language. The author reviewed and analysed the relevant literature to compile the theoretical background that is necessary for the reader to understand the context of this bachelor's thesis.

The empirical part of this bachelor's thesis was created based on qualitative research and analysing methods. As a result of interviews conducted, an analysis of collected data was created for the author of this thesis to draw some conclusions on how to teach the Estonian language better to young people.

The research showed that youth work principles can support the young people in promoting language skills using youth work or non-formal methods.

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
1. EESTI KEELE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	8
1.1 Eesti keele õpetamine ja õppimine teise keelena.....	8
1.2 Eesti keele õppimise motivatsioon ja motivatsiooni mõjutavad tegurid	12
1.3 Noorsootöö ja selle võimalused, mida keeleõppes kasutatakse	13
1.3.1. Noorsootöö	13
1.3.2. Noorsootöö meetodid	14
2. EMPIIRILINE OSA	17
2.1 Andmete kogumise ja tulemuste analüüsi meetodid.....	17
2.2 Intervjueerimine.....	18
2.3 Intervjuude analüüs.....	19
KOKKUVÕTE	31
KASUTATUD ALLIKAD	33
Lisa 1. Intervjuu küsimused.....	38

SISSEJUHATUS

Me elame ühiskonnas, kus erinevate keelte oskus on oluline. Eestis elavate venekeelsete inimeste jaoks on eesti keel teine keel, mida nad hakkavad õppima juba lasteaias. Siiski võtab eesti keele õppimine üsna kaua aega. Eesti suuruselt kolmas linn Narva on pidanud kokku tulema pärast Eesti taasiseseisvumist koos paljude tõeliste väljakutsetega. Valdav enamus elanikest on venekeelsed ning neid tuleb integreerida Eesti ühiskonda (Tuuder, 2022). Sellest olukorrast lähtudes võib öelda, et eesti keele oskuse tase Narvas oluliselt nõrgem kui teistes Eesti linnades. Kõnekas on õpilaste suhtumine võõrkeelte õppimisse. 2004. aastal tehtud uuringus selgus, et eesti keelt mittekönelevad õpilased skeptiliselt suhtuvad eesti keelde ja eelistavad inglise keelt õppida rohkem kui eesti keelt (Ehala ja Niglas 2004).

Kümne aasta pärast, 2014. aastal Haridusüsteemi välishindamise aastaraamatus oli sarnase uuringu aruanne. Kui inglise keele õppimist peab väga vajalikuks 72% õpilastest, siis eesti keele õppimist tähtsustab vaid 31% õpilastest. Eestikeelse gümnaasiumihariduse asemel peavad küsitletud õpilased tähtsamaks inglise keele süvaõppega gümnaasiumide loomist. Vene õppekeele koolide õpetajad ja koolijuhid teevad ühiseid jõupingutusi, et leida lahendusi õpilaste motivatsiooni tõstmiseks õppimaks eesti keelt, ent autori hinnangul tulemusi ei ole veel kuni tänapäevani kahjuks need andnud. (Kivirüüt, 2014)

See annab ülevaade, kuidas Narva õpilased suhtusid eesti keelde varem ja võib aru saada, et see probleem Narvas on päris suur ja vana.

Viimaste uuringute põhjal aga võib öelda, et Narva noorte suhtumine eesti keelde muutus üsna positiivseks, Tartu Ülikooli Narva Kolledži noorsoouurijate tööühm on uurinud Ida-Virumaa, sealhulgas Narva noorte väärtusi ja identiteeti (Rämmer, i.a). Uuringud näitavad, et vaatamata vene emakeelele ja erinevatele ajaloomälestustele seovad Ida-Virumaal elavad noored end üha enam Eestiga erinevates valdkondades erinevate osalusvormide kaudu (Rämmer, i.a). Aga kui rääkida riigieksamite soorituste kohta, siis näeme, et statistika andmed näitavad, et 2022. aastal Narvas on gümnaasiumides sooritanud eesti keele teise keelena eksamit B2-tasemele ainult 54,4% lõpetajatest (Eksamite infosüsteem 2022).

Uurimisprobleem seisneb selles, et tuginedes varasematele uuringutele saab öelda, et venekeelsete noorte seas on siiski madal eesti keele oskuse tase ning vajalik on välja selgitada, kuidas noorsootöö saab aidata seda probleemi lahendada.

Käesoleva bakalaureusetöö teema on Narva venekeelsete noorte eesti keele õppe võimalused noorsootöö kaudu. Töö aktuaalsus seisneb selles, et Narva õpilastel eesti keele oskus

põhikooli lõpus on Eesti keskmisest madalam, kuid selle põhjuseid ei ole tuvastatud ja olukorra muutmiseks on võetud kasutusele vähe meetmeid (Ohakas, 2023). Töö eesmärk on selgitada välja Narva venekeelsete noorte eesti keele õppimise motivatsiooni puuduse põhjused ja leida lahendused, kuidas noorsootöö kaudu on võimalik neid keeleõppes toetada. Eesmärgist tulenevalt on töö autor püstitanud järgmised uurimisküsimused:

- Kuidas Narva venekeelsed noored suhtuvad eesti keele õppimisse ning milline on nende motivatsioon?
- Milles seisnevad eesti keele õppe nõrkused?
- Kuidas noorsootöö saab aidata vene noori eesti keele õppes?

Bakalaureusetöö koostamiseks on töö autor analüüsinud erinevaid teadusartikleid, uuringuid jm seotud kirjandust ning kogunud andmeid kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuude meetodit kasutades.

Käesolev bakalaureusetöö koosneb kahest osast. Teoreetilises osas annab lõputöö autor temakohase kirjanduse ülevaate eesti keele teise keelena õpetamisest, keele õppimise motivatsiooniteooriast ja noorsootööst ning Narva noorsootöö võimalustest keele õppimiseks. Empiirilises osas tutvustab töö autor uurimise metoodikat ja valimit, analüüsib intervjuude kaudu kogutud andmeid ja teeb nende põhjal järeldusi ning ettepanekuid. Tulemuste analüüsimiseks kasutab autor temaatilise analüüsi meetodit.

1. EESTI KEELE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

1.1 Eesti keele õpetamine ja õppimine teise keelena

Haridus oli üks võtmevaldkondi Eesti võõrkeelseid emakeelena kõnelejate integreerimisel ning peamine väljakutse oli nõukogude ajal loodud eesti ja vene haridussüsteemi kohandamine muutunud ühiskonnasüsteemiga (Tammpuu, 2004).

Eesti keele kui teise keele küsimus sai 1991. aastal pärast iseseisvuse taastamist valitsuse poliitika oluliseks osaks. Mitmete riigi ja Euroopa Sotsiaalfondi poolt rahastatavate tegevuste eesmärk on integreerida eesti keelt mitte emakeelena kõnelevad lapsed, noored ja täiskasvanud Eesti ühiskonda (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024).

Eesti keele ja eesti keele õppimise toetamine nende laste seas, kelle emakeel on muu kui eesti keel, on olnud Eestis prioriteediks juba kaks aastakümnet (Valk, 2015). See kajastub nii õigusaktides kui ka õigusaktide rakendamise toetamises: põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS) sätestab, et gümnaasiumides on õppekeeleks eesti keel, samas kui põhikoolides võib Vabariigi Valitsuse loaga olla õppekeeleks mis tahes muu keel, aga selleks valla- või linnavolikogu peab esitada taotlust. Samuti, kui kooli õppekeel ei ole eesti keel, siis 1. klassist on eesti keele õppimine kohustuslik. (RT I, 31.12.2015, 15)

Eesti keele arendamise strateegiline kava algas 1998. aastal. Haridus- ja teadusministeeriumis vastutab keele arendamise eest keelepoliitika osakond. See osakond vastutab keelepoliitika õigusliku raamistiku väljatöötamise ja keelepoliitika rakendamise finantsplaneerimise eest (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024).

Keelevaldkond on jagatud järgmiselt (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024):

1. eesti keel kui emakeel;
2. eesti keel teise keelena;
3. eesti keel välismaal;
4. mitmekeelsus, sealhulgas võõrkeeled.

Praegu kehtib keelevaldkonnas arengukava "Eesti keele arengukava 2021-2035". Selles arengukavas sätestatakse eesti keele valdkonna eesmärgid ja suunad aastani 2035. Arengukava on koostatud koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti keelenõukoguga ning selle koostamise on panustanud paljud keelega seotud asutused ja eksperdid. Lisaks eesti keele, keeleteaduse ja keeletehnoloogia arendamisele seab arengukava ka prioriteedid ja eesmärgid eesti keele kui teise keele ja võõrkeelte õpetamiseks, hindamiseks ja oskamiseks. Samuti arengukava lühematel periooditel koostatakse

keeleprogramme. Programm määrab selle valdkonna arengusuunad ning aitab kaasa Eesti keele arengukava ja Eesti võõrkeelestrateegia elluviimisele. Programmi eesmärk on edendada eesti keelt kui arenenud kultuuri- ja suhtluskeelt ning edendada mitmekeelsust Eestis (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024).

Keeleprogrammi teostatamiseks kehtivad järgmised meetmed (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024):

1. tagada eesti keele jätkusuutlikkus;
2. luua võimalused eesti keele õppimiseks eesti kogukondades välismaal ja välismaa kõrgkoolides;
3. eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja toetamine;
4. võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine.

2024. aastal tuleb Eestisse eestikeelsele haridusele üleminek. Eesmärk eestikeelsele õppele üleminekul on pakkuda kõigile Eesti lastele, olenemata emakeelest, võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus. OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) PISA (Programme for International Student Assessment)-uuringu kohaselt on Eestis maailma parim venekeelne haridus, kuid eesti keele osas ollakse keskmiselt ühe klassi võrra maha jäänud. Lisaks puuduvad kaasaegsed vene keele õppematerjalid ja Eestis ei ole aastakümneid õpetajaid vene keele õpetamiseks koolitatud. (Haridus- ja Teadusministeerium, 2024)

Narva elanikest on umbes 98 protsenti, kelle emakeel on vene keel (Kalda, 2022). Paljud noored ei valda eesti keelt isegi rääkimistasemel. Eesti keele oskus, õigemini selle puudumine, on üks peamisi põhjusi, miks venekeelsetel inimestel on sotsiaalmajanduslikult raskem toime tulla kui eestlastel (Tuuder, 2022).

Blinova (2023) väidab, et Eesti linnades, kus venekeelsete elanike osakaal on suur, ei ole piisavalt võimalusi omandatud eesti keele praktiseerimiseks, sest eesti keele kõnelejate arv väheneb. Keelekeskkonna olulisust näitab asjaolu, et eesti keele kui teise keele põhihariduse lõpueksamite tulemused on maakondade järgi erinevad (Blinova, 2023). Uuringute järgi olid näiteks 2014. aastal Ida-Virumaal kõige kehvemad lõpueksamite tulemused, B1-taseme keeleoskuse saavutas 52% õpilastes ning B2-taseme keeleoskuse eksamisoorituse tulemused on veelgi madalamad. 2023. aastal saavutasid Ida-Virumaal B2 keeletaseme ainult 39% sooritajatest, keda oli kokku 822. Võrdluseks oli Pärnumaal, Lääne-Virumaal ja Valgamaal 100% eksami sooritajatest, kes saavutasid B2 keeletaseme (Haridussilm veebileht, i.a.).

See aga peegeldub ühiskonnasisestes ja noorte probleemides. Noortevaldkonna ajakirjas Mihus ilmus 2022. aastal Andu Rämmeri ja Ksenia Semenova artikkel, kus räägitakse noorte tänastest väärtushinnangutest ja probleemidest, sh võrreldakse eesti- ja venekeelseid noori Eestis. Näiteks on korrupsioon venekeelsete noorte jaoks suurem mure kui eestikeelsete noorte jaoks, sest eestikeelsed noored veedavad oma päevi eestikeelses informumis. Vene noored kardavad väga ka füüsilise vägivalda ja röövimise ohvriks sattumist. See ei ole üllatav, arvestades, et uuringud (nt Markina ja Žarkovski, 2014) on näidanud, et venekeelsete koolide vastajad panevad toime rohkem kuritegusid kui eestikeelsete koolide vastajad. Samuti langevad vene emakeelega noored sagedamini kallaletungi ohvriks. Kuigi migratsioon ei ole noorte jaoks eriti murettekitav teema, tekitab potentsiaalsete migrantide ja pagulaste suur arv Eestis noortes ärevust, seda eriti venekeelsete noorte seas. Vene koduse keelega noored on sunnitud puuduliku keeleoskuse tõttu tegema lihtsat tööd, mida aga on aina vähem võimalik leida. Nad näevad uusi sisserändajaid mitte ainult konkurentidena nende töökohtadele, vaid ka potentsiaalsete elatushuvilistena. Kõige vähem kardavad noored terrorirünnakuid. Venekeelsete noorte suuremat ebakindlust võib seletada mitte ainult ülaltoodud ebakindluse põhjustega, vaid ka sellega, et venekeelsest meediast saadav teave kipub terrorirünnakuid lääneriikides võimendama (Rämmer ja Semenova, 2022).

Praegu on Eestis veel olemas vene õppekeelega koolid, kus on olemas ka õppeaine nimega „Eesti keel teise keelena“. Õppeainel on olemas oma ainekava, mida käsitletakse põhikooli riiklikus õppekavas (2014). Eesti keel teise keelena aine kuulub võõrkeelte ainevaldkonda. Õppeaine peamised eesmärgid põhikoolis on (Põhikooli riiklik õppekava, 2014):

- tekitada õpilases huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- motiveerida õppijaid ja arendada positiivset suhtumist keeleõppesse;
- liikuda B2-taseme saavutamise poole, et õpilased võiksid jätkata õpinguid gümnaasiumis.

Õppekavas pakutakse eesti keele õppimiseks erinevaid tegevusi sõltuvalt kooliastmest. Õppetöö planeerimisel lähtutakse didaktilistest põhimõtetest (ilmsest tundmatusest, lihtsast keeruliseks, konkreetsest abstraktseks) ja keelekasutuse vajadustest (alustades kõige sagedamini kasutatavatest sõnadest ja vormidest). Paaristöö ja rühmatöö (rollimängud, draama, ajurünnak jne) mängivad olulist rolli kõigil tasanditel. Järjest enam julgustatakse eakohast iseseisvat õppimist (nt lugemine, uurimistööd ja projektid). Õppimine on seotud keelekasutusega ka väljaspool keeletunde. Seda tehakse selliste tegevuste kaudu nagu näiteks õpilasvahetused, koolide vahelised ühistegevused, külaliste osalemine klassis, õppekäigud, teabe hankimine erinevatest allikatest jmt. Keeleõpet rikastavad keeleõppijate

isiklikud kogemused, mida on võimalik jagada teiste õppijatega, et neid motiveerida (Põhikooli riiklik õppekava, 2014).

Õppijad peavad olema motiveeritud kõigil tasanditel ning arendama endas positiivset suhtumist keeleõppesse. Positiivsete õpikogemuste saavutamiseks luuakse klassiruumis positiivne õhkkond ja tunnustatakse õpilaste edusamme ning jõupingutusi tulemuste saavutamiseks. Vigu tuleb pidada keeleõppe loomulikuks osaks ning vigade analüüs soodustab arusaama, mida tuleks paremini teha ning see omakorda võimaldab õpilastel oma keelekasutust muuta (Põhikooli riiklik õppekava, 2014). See kõik on teoreetiliselt planeeritud, ent praktikas kõik on hoopis teisiti. 2013. aastal läbi viidud uuringust selgus, et eesti keele tundides on peamisteks tegevusteks hoopis grammatika õppimine ja kirjutamisülesanded ning töö sõnavaraga. Eesti keele tunni õpitegevused on suunatud rohkem eksamiks valmistumisele, kuid mitte rääkimis- ja suhtlemisoskuse arendamisele (Metslang jt, 2013).

2022/2023. õppeaastal tehtud järelevalve mõnedes vene õppekeele koolides näitas, et olukord on praegu üsna samasugune ja suuri muutuseid toimunud ei ole. Vene õppekeele koolid ei ole võimelised tagama, et kõik venekeelsed õpilased omandaksid eesti keele oskuse sellisel tasemel, mis võimaldaks neil pärast põhikooli lõpetamist jätkata õppimist eestikeelses keskkonnas. Kui võrrelda vaadeldud õppetunde intervjuudega, ilmnes väga suur keeleoskuse taseme erinevus. Intervjuude tulemused ja eesti keele õpetamise ja õppimise taseme hindamise tulemused klassis erinesid väga palju ka õpilaste keeleoskuse hindamise tulemustest. Eesti keele õppes domineerivad õpikute lugemine ja kirjalike ülesannete täitmine, mis näitab, et õpilaste huvi ja motivatsioon eesti keele õppimise vastu ei ole piisavalt toetatud, sest meetodid on üksluised ning ei soodusta õppimist. Õpilased saavad tundides vähe spontaanselt eesti keeles rääkimist harjutada. Eesti keele tundides ei seatud koos õpilastega keelelisi eesmärke, mis oleksid kombineeritud õppeaine õpitulemustel põhinevate õppe-eesmärkidega. Samuti ei ilmnenud, et eesti keele õpetajad teeksid aineõpetajatega omavahel koostööd ning integreeriksid keele- ja aineõpetust. Lisaks ei planeeri ega paku koolid spetsiaalseid suunatud tegevusi haavatavatele rühmadele. Koolid on kasutanud laagreid ja ühisprojekte, mis on suunatud väiksele hulgale ning eelkõige aktiivsetele ja hea keeleoskusega noortele õppuritele (Ohakas, 2023).

1.2 Eesti keele õppimise motivatsioon ja motivatsiooni mõjutavad tegurid

Eesti keele oskus näib olevat Eestis elades iseenesestmõistetav, sest see on vahend, mille abil on võimalik suhelda Eesti ühiskonnaga ja püsida tööturul. Seda kas seetõttu, et eesti keel on riigikeel või põhjusel, et see on vajalik edasise hariduse omandamiseks või töötamiseks Eestis (Saar Poll, 2013a; Metslang jt, 2013). Kui eesti keele õppimine ei ole tuleviku seisukohalt oluline, näiteks kui inimene kavatseb Eestist lahkuda või kui ta suhtleb ainult vene keeles ja ei suhtle eesti keelt kõnelevate inimestega, tunneb inimene, et tal ei ole vaja eesti keelt õppida. Samas on väga suurel osal venekeelsetest noortest plaanid Eestist lahkuda ja vaid 20% räägib igapäevaselt eesti keelt (Valk, 2015).

Sõna "motivatsioon" kasutatakse igapäevaelus sageli ilma selle tähenduse üle sügavuti mõtlemata. Tegelikuses on motivatsiooni mõiste aga väga keeruline ja seda määratletakse kirjanduses erinevalt. Motivatsioon on mõistete kogum, mis paneb inimest tegutsema (Langemets jt, 2009). Motivatsioon võib olla sisemine või väline. See on see, mis paneb inimesi tegutsema. Enesemotivatsioon viib positiivsete tulemusteni, sest see annab inimestele tõuke ja soovi tegutseda (Landsberg, 2003; Allik jt, 2002). Motivatsiooniprotsesside puhul on võimalik eristada väliseid või sisemisi tegureid, mis käivitavad või pidurdavad erinevaid protsesse (Lister, 2012). Motivatsiooni saab uurida mitmel erineval viisil, ent see on keeruline ja arenev mõiste mitmel erineval tasandil (Ryan, 2012: 6). Motivatsioon määrab käitumise suuna, tugevuse ja püsivuse. Motivatsioon on oluline inimeste jaoks tähtsate eesmärkide seadmisel ja arusaamisel, mida tuleb tulemuste saavutamiseks teha. Motivatsiooni võib vaadelda erinevatel tasanditel, sealhulgas saab eristada kognitiivset, füsioloogilist, füüsilist ja psühholoogilist tasandit. Täiskasvanutel on motivatsioon peamiselt sisemine, kuna nad püstitavad ise oma eesmärgid ja saavutavad neid nii töötamise kui ka õppimise kaudu, sh keeleõppes (Sahharova, 2023). Lastel ja noortel kuni teatud vanuseni on motivatsioon aga valdavalt väline (Vapper, 2022). Enamiku algkooliealiste laste jaoks pole õppimismotiiv isegi veel välja kujunenud ning juhtivateks motiivideks on sotsiaalsed ja kognitiivsed tasandid (Zavoronkova & Kilmasova, 2017). Vanematel noortel on motiivid juba teistsugused ning iga noore jaoks on oluline küsimus "Miks ma pean üldse õppima?". Teismeliste motivatsioon ei põhine enam täiskasvanute hinnangutel ja heakskiidul, sest pärast 10.-11. eluaastat hakkavad nad looma oma ideid elust, realiseerima oma identiteeti ning eralduma oma vanematest ja õpetajatest (Saarna, 2024). Siin pole hinnete pärast õppimine sugugi samasugune motivaator. Teismeliste sõnul algab tõeline õppimine sealt, kus hinded lõppevad (Tarkin, 2017). Kui teismeline ei näe mõtet

midagi õppida, siis hinded üksi teda kindlasti ei motiveeri. Kõigele eelnevale tuginedes võib öelda, et laste kasvades peaks õppimine nende jaoks muutuma tähendusrikkamaks. Sama kehtib mis tahes keele õppimise, sh eesti keele kohta.

Suhtumine riiki ka võib mõjutada keele õppimise motivatsiooni mitmel viisil:

- Keeleoskuse väärtustamine: kui inimesed väärtustavad riiki ja selle kultuuri, võivad nad olla rohkem motiveeritud õppima ka riigikeelt. See võib olla seotud sooviga paremini mõista ja osaleda kultuuris või sooviga suhelda riigi elanikega nende emakeeles.
- Sotsiaalne kuuluvus: inimesed, kes tunnevad end osana riigist või kogukonnast, võivad olla rohkem motiveeritud õppima riigikeelt. See võib olla seotud sooviga suurendada oma sotsiaalset kuuluvust või tunnustust.
- Praktilised kaalutlused: praktilised kaalutlused, nagu töövõimalused, haridusvõimalused või sotsiaalsed eelised, võivad mõjutada inimeste motivatsiooni õppida riigikeelt. Näiteks kui inimesed plaanivad mingis riigis elada või töötada, võivad nad olla rohkem motiveeritud õppima riigikeelt. (Lasagabaster, 2017)
- Õppekontekst: uuringud on näidanud, et õppekontekst, sealhulgas õpilaste suhtumine õppekeelde ja õpikeskkonda, võib mõjutada keeleõppe motivatsiooni. Näiteks võivad õpilased, kes õpivad keelt välismaal, olla rohkem motiveeritud keelt õppima kui need, kes õpivad seda kodumaal (Yue jt, 2022).
- Isiklikud eesmärgid: inimeste isiklikud eesmärgid ja soovid võivad mõjutada nende motivatsiooni õppida riigikeelt. Näiteks võivad inimesed, kes soovivad reisida, õppida uusi kultuure või suhelda teiste inimestega, olla rohkem motiveeritud õppima huvipakkuva riigi keelt (Woodrow, 2017).

Need on mõningad kaalutluskohad, mille kaudu suhtumine riiki võib mõjutada keele õppimise motivatsiooni. Täpsemad seosed võivad sõltuda paljudest teguritest, sealhulgas inimese isiklikest omadustest, kogemustest ja eluoludest.

1.3 Noorsootöö ja selle võimalused, mida keeleõppes kasutatakse

1.3.1. Noorsootöö

Noorsootöö on valdkond, mis loob tingimused 7-26-aastaste noorte mitmekülgseks arenguks, võimaldades neile vabalt valitud tegevusi väljaspool kodu, haridust ja tööhõivet (RT I 2010, 44, 262.). Noorsootöö peamine eesmärk on anda noortele võimalus ise oma

tulevikku kujundada. See on keskkond, kus noored saavad areneda isiklikult ja sotsiaalselt ning saada aktiivseteks kodanikeks. Noorsootööd tehakse koos noortega ja noorte jaoks ning see põhineb noorsootöö väärtustel, noorte vaba tahte alusel ja tuginedes noore huvile. Noorsootöö tegeleb ka noorte staatusega ühiskonnas ja avalikus sfääris, võttes arvesse nende huve (Haridus- ja Noorteamet, 2020). Noorsootöö võib toimuda erinevates keskkondades, sealhulgas noortekeskustes, koolides, noortelaagrites, noorteklubides, vabaajaklubides, spordi-, sotsiaal- ja kultuuriasutustes või tänaval mobiilsete noorsootöötajatena (TÜ Haridusteaduste instituut, 2019). Avatud noorsootöö põhineb inimestevahelistel suhetel, kus noored töötavad koos teiste noortega või noorsootöötajatega kui mentoritega. See annab võimaluse luua positiivne keskkond, kus noored tunnevad oma tähtsust ühiskonnas (Käger jt, 2021).

Narvas on üsna palju noorsootöö võimalusi. Narva noorsootöö arengukava on dokument, milles sätestatakse ühised ja ühtsed prioriteedid, võimalused ja meetmed noorte ees seisvate probleemide lahendamiseks. Arengukava järgi on Narvas olemas 28 noorsootööga tegelevat organisatsiooni. Narva linna noorsootöö peamised tegevussuunad on järgmised: avatud noorsootöö, töökasvatus, noorteinfo, noorteüritused ja omaalgatused, rahvusvaheline noorsootöö, noorte osalus, huviharidus ja huvitegevus, erinoorsootöö, nutikas noorsootöö. (Narva Linnavolikogu, 2021). Vaadates seda dokumenti, võib näha, et ainult ühe Narva noorteorganisatsiooni kirjelduses on mainitud eesti keele arendamist ning selleks on Kaitseliidu Narva Malevkond. Oma tegevuses puudutavad põgusalt keelte arendamist veel kaks noorteorganisatsiooni, kelleks on MTÜ Vitatiim ja MTÜ Karu Klubi (Narva Linnavolikogu, 2021). Seega näeme, et ainult kolm organisatsiooni Narvas pakuvad keele arendamist ja neist vaid üks on suunanud oma tegevuse eesti keelele.

Huvihariduses olukord väga sarnane. Martin Tuulik oma bakalaureusetöös kirjutab, et eestikeelset huviharidust pakuvad Narvas vaid Narva Eesti Gümnaasium ja Narva Muusikakool. Samuti märkab Tuulik, et Narvas eesti keel ka ei ole suhtlusvahend, vaid ainult formaalõpe keel. (Tuulik 2015)

1.3.2. Noorsootöö meetodid

Meetod on viis konkreetse ülesande lahendamiseks. Vaadates maailmas erinevaid meetodite määratlusi, saab välja tuua ühe ühise nimetaja – kõigil meetoditel on eesmärk ja millegi uue saavutamine, olgu selleks siis teadmised, oskused või avastused ja võimed. Noortevaldkonnas rõhutatakse seda ning kasutusele võetakse üha enam "õppemeetodite" või

"õppimisvahendite" termineid. Neid kasutatakse aina rohkem ka noorsootöötajate koolitusvaldkonnas, noorsootöötajate seas või noorsootöö kvaliteedi hindamisel. Meetodid on midagi, millest noorsootöötajatel pidevalt puudu jääb. Pädeva noorsootöötaja mõõdupuuks peetakse sageli õpetamise teadmiste varu ja materjalide hulka riulitel (Kannelmäe-Geerts, 2011). Kõige eelneva põhjal võib väita, et noorsootöö meetod on viis noorsootöö eesmärkide saavutamiseks. Peamine eesmärk, mida noorsootöö saavutab, on luua tingimused noore isiksuse mitmekülgeks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, tasemeharidust ja tööd (Noorsootöö seadus, 2010). Selle eesmärgi saavutamiseks kasutatakse noorsootöös erinevaid meetodeid, kuid suure osa puhul ka mitteformaalse õppe meetodeid. Mitteformaalne õppimine toimub väljaspool formaalset haridust ja seda tehakse teadlikult enesearendamise eesmärgil. Mitteformaalne õpe toimub väga erinevates keskkondades ning õpetamine ja õppimine ei pruugi õppe ainus või peamine eesmärk olla. Mitteformaalne õpe on samuti eesmärgipärane, kuid vabatahtlik. Seda võivad läbi viia professionaalsed noorsootöötajad või koolitajad, vabatahtlikud või eakaaslased. (Cameron ja Harrison 2012)

Eestis on kasutatud keeleõppe toetamiseks ja erineva emakeelega noorte integreerimiseks näiteks noortekohtumiste formaati. Selle eesmärk oli tõsta kultuurilist teadlikkust, arendada noorte keeleoskust, arendada noorte võtmepädevusi ning aidata luua uusi tutvusi. Noortekohtumised on tekitanud positiivse noorsootööle omase õhkkonna, mis on tõstnud venekeelsete noorte julgust rääkida eesti keeles ning seeläbi suurendanud erineva emakeelega noorte sidusust Eesti ühiskonnas (Haridus- ja Noorteameti veebileht, i.a.). Eesti keele õppimiseks rakendatakse ka laagrite formaati, näiteks korraldab Integratsiooni Sihtasutus iga-aastaselt noorte rahvuskaaslaste keelelaagreid, kuhu oodatakse eesti päritolu välismaal elavaid noori oma emakeele arendamiseks. Laagrite puhul rõhutatakse, et noorel peab olema huvi ja motivatsiooni ka keelt õppida ning kultuuriga tutvuda, et sellest kasu oleks (Integratsiooni Sihtasutuse veebileht, i.a.). Mitmed keeleõppekeskused, sh nt Multilingua pakuvad ka noortele linnalaagrites osalemise võimalust, et soodustada eesti keele õpet. Seal õpitakse keelt läbi lõbusate ja mänguliste tegevuste, laulude, tantsude, meisterdamise jne ning läbi laagripäeva on võimalik kasutada eesti keelt ka praktiliselt (Multilingua keeltekooli veebileht, i.a.). Ristikivi ja Reitav (2011) on toonud välja mitmed aspektid, mis võimaldavad keeleõpet arendada positiivses suunas:

- õppetegevusel on eesmärgid ning tegevus on vastavalt sellele struktureeritud ja organiseeritud;

- kuna mitteformaalne õpe põhineb vabal tahtel, suureneb seeläbi ka õppuri motivatsioon;
- mitteformaalne õpe on õppijakeskne ja tugineb seega õppija varasematele kogemustele ja teadmistele ning läheneb noorele individuaalselt;
- mitteformaalne õpe on paindlik ning kasutada saab väga mitmekesiseid meetodeid;
- mitteformaalse õppe kaudu on võimalik kõigil keeleõppes osaleda, kuna see on tasuta ja kättesaadav kõigile noortele sõltumata tema taustast.

Seetõttu saab öelda, et mitteformaalne õpe, sh noorsootöö saab kindlasti olla keeleõppe puhul toetavaks teguriks.

2. EMPIIRILINE OSA

2.1 Andmete kogumise ja tulemuste analüüsi meetodid

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on selgitada välja Narva venekeelsete noorte eesti keele õppimise motivatsiooni puuduse põhjused ja leida lahendused, kuidas noorsootöö kaudu on võimalik neid keeleõppes toetada. Selleks, et käesoleva uurimistöö eesmärki saavutada, on vaja välja selgitada:

- Kuidas Narva venekeelsed noored suhtuvad eesti keele õppimisse ning milline on nende motivatsioon?
- Milles seisnevad eesti keele õppe nõrkused?
- Kuidas noorsootöö saab aidata vene noori eesti keele õppes?

Bakalaureusetöö uuringus kasutas autor andmete kogumiseks kvalitatiivset poolstruktureeritud intervjuu meetodit, kuna intervjuerimisel võib saada rohkem informatsiooni ja paremini mõista inimese arvamusi. Intervjuerimist võib defineerida kui keskendunud vestlust kahe või enama inimese vahel teatud teemal (Lepik et al., 2014). Andmete kogumiseks töötati välja intervjuukava (vt Lisa 1). Uurimiseks olid koostatud intervjuuküsimused nelja temaatilise ploki järgi, mille abil uurida noorte arvamusi eesti keele õppimise kohta Narvas ja sellega seotud noorsootöö võimalustest. Intervjueritavatega lepitati intervjuud kokku mitteformaalses keskkonnas ning vestluse käigus esitati küsimusi vabas õhkkonnas. Poolstruktureeritud intervjuude eesmärk oli esitada vajadusel ka täiendavaid küsimusi selleks, et saada rohkem informatsiooni, kuid mitte rikkuda vestluse üldist käiku (Jadov, 2007).

Intervjuude tulemusi analüüsiti kasutades kvalitatiivset temaatilist sisuanalüüsi. Selle abil oli võimalik välja selgitada noorte arvamused eesti keele õppimise osas Narvas ning sellega seotud noorsootöö võimalustest. Temaatilise analüüsi eesmärk on leida saadud andmetes peituvad tähendused, arvamused ja arusaamad (Ezzy, 2002; Flick, 2011). Selle meetodi abil saab võtta arvesse ka ridade vahel peituvat allteksti ehk kodeerida intervjueritava vihjeid, kavatsusi, eesmärke ning see meetod annab erinevad võimalused mitme varjundi samaaegselt tõlgendamiseks (Kalmus, Masso & Linno, 2015). Temaatilist sisuanalüüsi iseloomustab ka paindlikkus (Braun, Clarke, 2006), mis antud kontekstis oli poolstruktureeritud intervjuude läbiviimiseks vajalik tagada.

2.2 Intervjueerimine

Käesoleva bakalaureusetöö jaoks andmete kogumiseks viidi läbi individuaalsed poolstruktureeritud intervjuud noortega. Intervjuude eesmärk oli selgitada välja Narva venekeelsete noorte eesti keele õppimise motivatsiooni puuduse põhjused ja leida lahendused, kuidas noorsootöö kaudu on võimalik neid keeleõppes toetada. Intervjueeritavate inimeste leidmiseks viidi intervjuud läbi töö autori jaoks tuttavate noorte seas. Tuttavate noorte puhul võis esineda vastuste andmisel töö autori mõjutusi, kuna noortega oli loodud varasem kontakt, kuid samas võis see julgustada noori rääkima oma kogemusest ka ausamalt. Intervjuu alguses anti intervjueeritavatele ka sissejuhatav selgitus, mis on intervjuu eesmärk, mida uuritakse ja miks see teema on oluline. Iga noorega valiti intervjueerimiseks talle sobiv aeg ja koht, mis lepiti kokku lähtuvalt intervjueeritava mugavusest. Intervjuud viidi läbi 2023. aasta detsembrist kuni 2024. aasta jaanuarini. Kokku sai tehtud 7 individuaalintervjuud, mis viidi läbi kontaktsetl. Intervjuude kestus oli 10 kuni 30 minutit, millest autori hinnangul piisas kõikide vastuste saamiseks. Intervjuudes osales kuus tütarlast ja üks noormees vanuses 16-18 eluaastat. Kõik noored olid pärit Narvast, 5 tütarlast ja noormees õpivad Narva linna gümnaasiumides, üks neiu läks hiljaeagu õppima Tallinnasse gümnaasiumisse, mis andis võimaluse intervjuu jooksul võrrelda eesti keele õppimist nii Narvas kui Tallinnas. Intervjuudes osalenud noortest 2 õpivad Narva Täiskasvanute koolis (N16 ja N17), 2 ei tööta ega õpi (N181 ja N183), 2 õpivad Narva Riigigümnaasiumis (M16 ja N183) ja üks noor õpib Tallinna gümnaasiumis, kuid on pärit Narvast (N184). Töö autor valis sellise vanuserühma, sest 16-18-aastased on need noored, kes juba õpivad gümnaasiumis ning kujutavad ette, kuidas õpitakse eesti keelt põhikoolis ja gümnaasiumis, mistõttu saavad nad võrrelda oma õpikogemust. Alaealiste intervjueerimiseks oli vanemate nõusolek saadud suulises vormis. Kõik intervjuud salvestati helifailina. Salvestusseadmena kasutati isiklikku mobiiltelefoni. Kõik noored olid nõus uuringus osalema ja neid oli teavitatud sellest, et intervjueerimisel jälgitakse anonüümsuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtteid. Noored andsid nõusoleku, et intervjuud salvestatakse ning peale bakalaureusetöö valmis saamist salvestused kustutatakse. Pärast igat intervjuud transkribeeriti kõik vastused, tõlgiti vajadusel eesti keelde ja analüüsiti neid temaatilise analüüsi abil. Töö tulemusi ei ole võimalik üldistada kogu Eestile, kuna intervjueeriti noori, kelle peamised keeleõpingud on saanud alguse Narvast.

2.3 Intervjuude analüüs

2.3.1. Hinnang oma eesti keele oskusele

Siinses bakalaureusetöö osas soovib töö autor anda vastuse uurimisküsimusele, kuidas noored hindavad oma eesti keele oskust ja motivatsiooni eesti keelt õppida ning milliste raskustega nad igapäevaselt silmitsi seisavad. Kolm intervjuueeritavat hindavad oma eesti keele oskust halvaks (N17, N181, N184), kaks noort ütlesid, et nende eesti keele oskus on keskmine (N183 ja N16) ja ainult üks noor vastas, et temal on eesti keelega kõik väga hästi (N182). Need noored, kelle eesti keele oskus on keskmine, märkasid, et nad saavad natuke eestikeelsest kõnест aru, kuid ise räägivad halvasti.

Enamik intervjuueeritustest on üldiselt motiveeritud eesti keelt õppima ning vaid kaks noort ütlesid, et nad ei taha seda keelt üldse õppida (N17 ja N16). Ühel juhul mõjutasid tekkinud vastumeelsust eesti keele õppimise vastu koolis õpetajad ning lisaks ka keeleõppe keerukus. Teisel juhul ei meeldi noorele lihtsalt eesti keel (N17), millel tõenäoliselt võib olla ka mingeid varjatud põhjuseid, intervjuust võib eeldada, et see oli õpetaja mõju.

(N16): „Motivatsiooni peaaegu ei ole, sest eesti keel minu jaoks raske. Sellele mõjutanud õpetajad.“

(N17): Erilist motivatsiooni ei ole, sest mulle ei meeldi see keel ning midagi ei ole veel mõjunud" (autor: keeleõpe ei ole veel mõjunud ehk saavutanud soovitud tulemust).

Intervjuueeritavate vastustest (N184 ja N183) ilmneb ka passiivne motivatsioon eesti keele õppimiseks ehk puudub aktiivne soov selles suunas liikuda, kuna selleks ei jätku füüsiliselt jõudu, aega ega sisemist energiat, kuna puuduvad välised motivatsioonitegurid.

(N184): „/---/ Ma ei hinda oma motivatsiooni kuigi hästi. See pole just motivatsioon, mis mul on. Mingi peavooluga ma ei hakka eesti keelt õppima, sest see on lihtsalt olemas ja kõik. Kõige enam lihtsalt inimestega suhtlemiseks. Mitte ainult venekeelsed (autor: inimesed) ja mitte ainult sellest linnast. Kui ma äkki lähen kuhugi (autor: mujale asukohta), et saaksin ka teistega suhelda.“

Leidus ka motiveeritud intervjuueerituid (N181, N182 ja M16), kes avaldasid tugevat soovi tegeleda eesti keele õppimisega, kuna nende elus esineb tegureid, mis seda motivatsiooni

suurendavad. Näiteks võib selleks olla töökoha otsimise vajadus või hea keeleõppe järelaitaja.

(M16): „Olen tänu (autor: keeleõppe) järelaitajale täielikult motiveeritud eesti keelt õppima, sest ta aitas mul eesti keelt õppida ja seda 9. klassi jooksul praktiseerida, pärast mida hakkasin paremini aru saama, mida teha ja mida öeldakse, mulle väga meeldis eesti keel.”

(N181): "Hetkel on mul suur motivatsioon, sest sellest sõltub minu heaolu. Minu motivatsiooni mõjutas tasuvate vabade töökohtade puudumine."

Selge on asjaolu, et inimene mõtleb oma tuleviku peale ja mõistab, et eesti keel on vajalik hea töökoha leidmiseks ja suurema palga saamiseks. See on sisemise motivatsiooni tegur, mis mõjutab inimese motivatsiooni eesti keelt õppida.

(M16): „Olen tänu järelaitajale täielikult motiveeritud eesti keelt õppima, sest ta aitas mul eesti keelt õppida ja seda 9. klassis praktiseerida, pärast mida hakkasin paremini aru saama, mida teha ja mida öeldakse, mulle väga meeldis eesti keel.”

Teisel juhul on motivatsiooni eesti keele õppimiseks suurendanud töötamine eestikeelses keskkonnas.

(N182): „Nagu päriselt mul ei olnud head eesti keele õppimise motivatsiooni. Niikaua kui ma hakkasin töötama, kui proovisin enda töötamas. Käisin Tallinnas poes töötamas ja siis seal mul tuli see, et ma ei saa aru, millest inimesed räägivad. See oli, kui ma olin kümnendas klassis suvel ja siis ma sain aru, et ma pean nagu midagi ette võtma, et hakata eesti keeles rääkima või aru saama, millest inimesed räägivad.“

Küsimusele, mis takistab õppida eesti keelt, vastas kaks intervjuueeritavat (N182, M16), et peamine takistus on venekeelne keskkond Narvas. Üks noor tõi välja, et õpetajad takistavad eesti keele õpet, sest nad ise ei oska eesti keelt nagu eesti keelt emakeelena rääkivad inimesed. Osadel noortel ei ole aega ega jõudu eesti keele õppimisega tegeleda või on lihtsalt soovimatus seda teha, ent sellel soovimatusel tõenäoliselt on ka omad sisemised põhjused, milleks võib olla varasem negatiivne kogemus eesti keele õppimises. Vastustest saab järeldada, et eestikeelse keskkonna puudumine mõjutab motivatsiooni ja selle langemist.

Samuti on noortel üsna negatiivne eesti keele õppimise kogemus, mis suurendab eesti keele õppimise ebameeldivust noorte seas.

(N18) „Venekeelne keskkond. See on kõige peamine takistus meil siin Narvas ja peaaegu nagu terves Ida-Virumaal. Miks on just nii? Nagu meie vanemad ei oska eesti keelt, ei valda seda. Meie õpetajad koolis ei oska hästi eesti keelt ja siis need, kes õpetavad meid. Nad oskavad eesti keelt mitte nii nagu eestlased. Nad õppisid seda ise ära ja meil ei ole kokkupuude eestikeelse keskkonnaga eestikeelsete eestikeelsete kõnelevate inimestega. Ja see väga mõjutab. Ja kui nagu koolides õpetajad räägivad sellest, et peate õppima eesti keelt ja sa pead tegema need ülesanded sa pead ja siis, kui sa teed seda ja teed valesti, siis nad hakkavad sind... Kuidas seda öelda? Nad hakkavad sinu peal nagu karjuma, ütleva, et sa räägid valesti. Sa teed vigusid ja selle tõttu motivatsioon langeb ja see on suur takistus. Kui meil õpetajad ei oska, siis meil ei ole keskkonda, kus me saaks seda arendada. Siis on natuke raskem ennast kokku võtta, et sa pead nagu nullist õppima seda ja sa ei saa kellegagi seda praktiseerida.“

Enamus intervjuueeritavatest arvavad, et gümnaasiumis õppimine on mõjutanud nende eesti keele oskust positiivses suunas, sest gümnaasiumis satuvad õpilased eestikeelsesesse keskkonda, kuulevad rohkem eesti keelt ja hakkavad sellest aina rohkem aru saama. Üks intervjuueeritav märkis, et Tallinna gümnaasiumis on tal rohkem võimalusi eesti keelt õppida, sest seal saab ta rohkem eesti keeles suhtlemise praktikat.

(N183): „Tegelikult jah. Sest gümnaasiumis on eesti keele tase palju kõrgem kui põhikoolis, ning seda mitte ainult Tallinnas, vaid ka Narvas, kus eesti keelt võetakse juba palju tõsisemalt kui põhikoolis, sest põhikoolis praktiliselt puudub rõhk eesti keelele, põhimõtteliselt kõike õpetatakse vene keeles. Tallinnas on see muidugi palju parem, sest seal on palju, ütleva, seda keelt emakeelena kõnelejaid, kellega saab suhelda. Narvas selliseid inimesi peaaegu polegi. Aga eesti keel seisab sama koha peal, see ei arene ka koolis edasi, kus õpetajad valdavalt räägivad vene keelt, isegi kui see on eesti keele tund, sest nad saavad aru, et neile, kellel viimased üheksa aastat ei ole olnud normaalset eesti keelt, ei ole mõtet midagi (autor: eesti keeles) öelda. Tallinnas on eesti keele tase palju kõrgem ja seda võetakse palju tõsisemalt kui Narvas.“

Absoluutne vastajate enamus arvab, et eesti keelt aitaks neil õppida keelepraktika keelekandjatega, näiteks oma töökohas (N183). Üks noor vastas (N184), et esimene samm

on teistesse Eesti nurkadesse reisimine ja uute tuttavate saamine eesti keelt kõnelevate inimeste seast.

2.3.2. Suhtumine Eestisse

Selles tulemuste osas tutvustab töö autor, kuidas intervjueeritavad suhtuvad Eestisse, kas nad plaanivad siia elama jääda või mitte. See on vajalik seetõttu, et suhtumine riiki mõjutab ka keele õppimise motivatsiooni (Lasagabaster, 2017). Enamus intervjueeritavad väidavad, et nende plaan on jääda Eestisse elama. Tegemist on nende kodumaaga, mistõttu on see arusaadav. Mõnedest vastustest on võimalik näha, et see ei ole kindel soov, vaid lihtsalt asjaolude kokkusattumus.

(N183): „No vähemalt paariks aastaks kindlasti, kuna ma tahan õppida Eestis, plaanin astuda Tartu Ülikooli.“

Mõned intervjueeritavad (N183 ja N16) ütlesid, et nad tahaksid elada kuskil väljaspool Eestit, ülejäänud tahavad elada just Eestis ning kas Narvas või Tallinnas. Need, kes tahaksid elada välismaal, tõid välja, et nad jääksid Eestisse, kui vene keele oskus oleks sama soositud nagu eesti keele oskus, kui palkasid tõstetaks ja kui Eestisse tarnitaks rohkem erinevaid kaupu erinevatest riikidest, täpsemalt Venemaalt, mida Eestis saada ei ole. Üks noor (N181) märkis ka, et jääks Eestisse, kui saaks hästitasustatud töö ja soodustusi hambaarsti külastamiseks.

(M16): „Kui tahaksin välismaale õppima minna, siis jääksin Eestisse põhjusel, et palgad suurenevad rohkem, sest praegu tõusevad toidu, energia, vee hinnad mitu korda ja kõigil ei jätku kuuks ajaks (autor: oma töötasust) väljaminekute tegemiseks.“

Üldiselt võib järeldada, et intervjueeritud noored suhtuvad Eestisse üsna positiivselt, nad peavad end osaks Eestist ja Eesti riiki oma koduks, mis ka mõjutab keeleõppimise motivatsiooni.

2.3.3. Narva noorte arvamus eesti keele õppimise osas

Käesolevas lõputöö osas annab töö autor ülevaate, mida arvavad intervjueeritavad üldse uurimisprobleemi kohta. Kõik noored, keda intervjueriti, ütlesid, et enamikul nende sõpradest on probleeme eesti keelega, eriti nendel, kes õpivad põhikoolis ja gümnaasiumis.

(N181): „Mul on lihtsam öelda, kui paljudel mu sõpradel ei ole eesti keelega raskusi, kuna peaaegu kõigil teistel on.“

(N182): „Peaaegu kõik minu sõbrad.“

(N183): „Tegelikult, lihtsam öelda kui palju on neid, kellel ei ole raskusi eesti keelega.“

(M16): „Mul on selle probleemiga palju sõpru.“

(N16): „Minu sõpradel enamusel on raskusi, muidugi.“

Enamus intervjueeritavaid väidavad, et Narvas on väga vähe noori, kes oskavad vabalt rääkida eesti keeles. Põhjused peituvad asjaolus, et Narvas on peamiselt venekeelne keskkond ning seal ei ole keelepraktikat.

(N182): „See on samad kriteeriumid, et meil ei ole keskkonda. Meil ei ole head õpetajat ja meil ei ole motivatsiooni. Ja meil ei ole töökohti siin. Meil on tööpuudus väga kõrgel tasemel ja inimesed räägivad sellest, et me ei plaani jääda Eestis või me läheme kuhugi töötama ja siis, kui me elame siin, siis me töötame kusagil välismaal ja saame raha seal. Ja siis nad ei taha õppida eesti keelt. Kuid nüüd kus ning seal seepärast, et nad ei näe kasu sellest.“

Küsimusele, mis on eesti keele õppe nõrkused Narvas, vastasid paljud noored, et probleem on õpetajate suhtumises. Lisaks saab välja tuua vähese eesti keele oskuse, tahtmatuse eesti keeles rääkida ning vähese eesti keele ja kultuuri käsitlemise koolis.

(N182): „Nad (õpetajad) ise ei oska eesti keelt. Ma võin tuua näide. Kui ma läksin koolist mind nagu Kreenholmi gümnaasiumist ja siia riigigümnaasiumi. Ja siis, kui ma tulen tagasi. Nagu me külastame, on meie õpetajad. Ja siis, kui ma hakkasin rääkima eesti keeles, siis nad ei tahtnud minuga rääkida eesti keeles. Nad kohe nagu lülitasid vene keelde ja ühtäkki rääkisid ta vene keeles. Ja kui inimesed ise ei oska ja rääkida eesti keeles, kuidas nad saavad õppida õpetada inimesi./---/“

(N18): „Nagu ma juba ütlesin, on see, et enamasti (autor: on nõrkuseks) õpetajad, nad ei püüa oma õpilastesse selle keele vastu armastust sisendada. Sest kui noori keel huvitaks, kui me räägiksime rohkem selle keele kultuurist, siis võib-olla oleks palju huvitavam seda keelt õppida, kui õpetajad räägiksid nendega ka eesti keelt /---/. Ja põhimõtteliselt, milleks on mul eesti keelt vaja, kui kõik on vene keeles?“

(N184): „Korralikke õpetajaid ei jätku. Sest enamik Eesti õpetajaid on eestlased. /---/ Nad käituvad nii, nagu peaksime juba kõike teadma. Lihtsalt sellepärast, et me oleme Eestis.“

Intervjuueeritavate sõnul on eesti keel ja selle oskamine vajalik, kui plaanitakse jääda Eestisse elama ja töötama. Üks noor märkis, et tema arvamus eesti keele vajalikkuse küsimuses muutus, kui ta astus õppima Narva gümnaasiumi. Siit saab teha järelduse, et Narva Gümnaasium võib mõjutada positiivselt noorte suhtumist eesti keelde ja selle omandamisse.

(M16): „Varem arvasin, et seda pole vaja, aga Narva Gümnaasiumi õpilasena sain aru, et eesti keel on Eesti elus vajalik asi.“

2.3.4. Teadlikkus noorsootöö võimalustest

Selles bakalaureusetöö osas toob töö autor välja, kas ja milliseid noored teavad midagi olemasolevatest noorsootöö võimalustest eesti keele õppimiseks Narvas või mitte ning kuidas saab neid noorsootöö abil keeleõppes toetada. Töö autori eesmärgiks oli saada otse noortelt teada, kuidas nad mõtleavad ja millised meetodid aitaksid neil eesti keelt õppida.

Uuringust selgus, et ligikaudu pooled küsitletud noortest teavad vähe noorsootöö võimalustest Narvas, mis oleks seotud eesti keele õppimisega. Nad teavad, et kuskil tundub midagi toimuvat, kuid mitte midagi kindlalt. Ainult kaks uuringus osalenud noort (N182, N183) nimetasid konkreetseid võimalusi. See viitab sellele, et Narvas teatakse keeleõpe- ja keelepraktika projektidest ning üritustest vähe või noored ise ei ole eriti huvitatud eesti keele õppimisest.

(N182): „Ma tean, et Narva kool pakub gümnaasiumi õpilastele eesti keele kursused, mis aitavad nagu ja ette valmistada noori sisseastumiseks. Sel ajal eesti keele Majas ja viis tasuta kursused ka on olemas. Kasutatakse nii noorte kui ka täiskasvanute jaoks. Aga rohkem ma ei oska nimetada. Ma ei tea, kas meil on midagi, millel vist mitte midagi ja on suunatud rohkem inglise keelele, et eesti keeles räägitakse vähe. Olen vist rohkem ei olegi.“

(N16): „Noh, seal on lihtsalt samad lisatunnid, sisuliselt kursused, mingid üritused. /---/
Nendes rühmades õpetatakse eesti keelt.“

(N183) Esimese asjana tuleb meelde Kohver, mis meil on. /---/ Et kui ma veel Narvas elasin ja õppisin, siis noh, sel ajal ta oli 18 pluss, et rohkem (autor: on pakkuda) vanematele inimestele, et sa saaksid kuskil eesti keelt praktiseerida, isegi kui sul on väga alguse ja sa ei oska midagi öelda. Tean, et on erinevaid, ütleme et, üritusi, kuhu kutsutakse kooliõpilasi. Et ma ei mäleta täpselt, kuidas neid nimetatakse, aga see on mõeldud just noortele, et sinna kutsutakse erinevaid tegevusi, mis toimuvad eesti keeles, näiteks, ma ei tea, ökoloogia või midagi sellist teemal.

Ainult kaks (N182, N183) intervjueeritavat ütlesid, et nad osalesid mingis eesti keele õppimise- või praktika projektis ja neile see meeldis. Kolm noort (N181, N184, M16) töid välja, et nad ei ole sellistes projektides osalenud, kuid tahaksid mingil sellisel üritusel osaleda. Kaks intervjueeritavat (N17, N16) ei tea taolisi võimalusi ning ei taha neis ka osaleda, sest neid see ei huvita. Sellest võib järeldada, et üldiselt on huvi eesti keele õppimiseks noortel olemas, kuid vaja on tõsta teadlikkust taoliste võimaluste olemasolust. Noored, keda intervjueerisin, arvavad, et praktiliselt võib aidata noortel tõsta motivatsiooni eesti keelt õppida ja rääkima hakata, kui oleks rohkem keelepraktikat (N181, N183), õpetajad oleksid leebemad ja õpilastel lubataks rohkem vigu teha (N17, N16, M16). Samuti arvavad noored (N183, N182), et rohkem on vaja projekte, kus venekeelsed noored saavad suhelda eestikeelsete noortega ning saada omavahel tuttavaks. Üks noor (N182) märkis, et noortele tuleb näidata Eestit ja siinset kultuuri ehk kasvatada nende sees patriotismi.

(N182): „On praktiline meetod, on vist keele grupid. /---/ Meetoditest, kus noored võivad tulla ja nagu vabalt nagu hakata või proovida rääkima. Ilma kartmata, et keegi hakkab neid parandama või teha märkusi sellisel moel, nagu koolis seda tööd tehakse. Eesti nii Eestis kujunenud ja see, et ma arvan, et tasub alustada sellest, et me näitame noortele, kui oluline Eestimaa.“

(N16): „Hästi selgitada, ma ei tea. Tõenäoliselt on mul üks põhjus seda kõike normaalselt seletada ja õpetaja poolehoidu tagasi võita. Sest paljud ei vaja ainult eesti keelt, vaid ka õpetajat, kes on hea inimene. Saate nendega ükshaaval rääkida, sest rääkimine muudab teid kuidagi rahulikuks, nii et ta ei karda rääkida, öelda talle, et see on oluline.“

(N18): „Arvan, et selliseid projekte on meil palju rohkem vaja, sest põhimõtteliselt on see huvitav. Huvitav on oma mugavustsoonist välja astuda. Aga kui selline sündmus toimub kord

aastas või kord poole aasta jooksul, siis jääb huvi palju väiksemaks. /---/ Nii paljust eesti keelest tüdinetakse lihtsalt väga kiiresti. Aga kui see juhtuks, ütleme regulaarselt, siis oleks see põhimõtteliselt väga huvitav. See saab olema väga huvitav kogemus eesti keeles. /---/ Ja sinna võivad tekkida mõned Eesti sõbrad ja tänu neile võib ka eesti keele tase kõvasti paraneda.“

Küsimusele, kuidas noorsootöö võiks aidata eesti keele õppele kaasa, vastasid intervjuueeritavad, et tuleks teha projekte, huviringe jms kasutades keelekümbluse meetodeid. Lisaks peaksid noorsootöötajad Narvas oskama eesti keelt heal tasemel, mis võimaldaks täiendavat keelepraktikat. Üldiselt tuleb luua keskkond, kus noored tunneksid ennast vabalt, võiksid tegeleda enda jaoks huvitava tegevusega ja töötada koos või paralleelselt ning kuulda eesti keelt ja seda praktiseerida.

(N181): „On töö käigus võimalik. Kohtumisel said erineva keeletasemega noored üksteist aidata.“

(N182): „No esiteks oleks hea, kui meie noorsootöötajad oskaksid eesti keelt seal heal tasemel/---/. Kui nad tahavad kutset saada, siis nendel peab olema juba eesti keel ning mingil tasemel. /---/ Näiteks me teeme täna ära pannkoogid ja teeme seda eesti keeles. Proovime nimetada /---/ kõik tooted, mis meil vaja, selleks kõik tööriistad, mis meil vaja selleks, /---/ (autor: teha pannkooke). Me arendame eesti keelt läbi tegevuse ja see toimub selles lihtsas ja mugavas keskkonnas noorte jaoks. Nad tunnevad ennast vabalt ja isegi kui nad ei oska midagi. /---/ Sa pead näidata eeskujut, mida sa noortele räägid. Kas sa räägid, et Eestimaa on perses ja midagi ei saa. Ja meil on meie majanduslik olukord on perses ja rohkem, et sa lõpetad kooli ja minna õppima kusagile välismaale. Või noorsootöötaja hakkab nagu aitab noort elada, armastama oma riiki.“

2.3.5. Järeldused ja arutelu

Uurimistöo eesmärgist lähtudes viidi 7 Narva noorega läbi poolstruktureeritud intervjuud, mida analüüsisid oli võimalik saada vastused käesoleva bakalaureusetöö uurimisküsimustele.

Noored, kes hindavad oma eesti keele oskust keskmiseks, märkasid, et nad saavad natuke eestikeelsest kõnест aru, kuid ise räägivad halvasti. Enamik intervjuueeritutest on motiveeritud eesti keelt õppima. Paljud intervjuueeritavad väitsid, et nende motivatsiooni

mõjutasid kooli õpetajad ja keeleõppe keerukus eesti keele õppimise suhtes. Õppekontekst, sealhulgas õpilaste suhtumine õppekeelde ja õpikeskkonda, võib mõjutada keeleõppe motivatsiooni (Yue jt, 2022). Mõned intervjueeritavad näitasid passiivset motivatsiooni eesti keele õppimiseks. Neil puudub aktiivne soov selles suunas liikuda, kuna neil ei jätku füüsiliselt jõudu, aega ega sisemist energiat, kuna puuduvad välised motivatsioonitegurid. Mõned intervjueeritavad avaldasid tugevat soovi tegeleda eesti keele õppimisega, kuna nende elus esinevad tegurid, mis seda motivatsiooni suurendavad. Näiteks võib selleks olla töökoha otsimise vajadus või hea keeleõppe järeleaitaja. Selge on asjaolu, et inimene mõtleb oma tuleviku peale ja mõistab, et eesti keel on vajalik hea töökoha leidmiseks ja suurema palga saamiseks. See on sisemise motivatsiooni tegur, mis mõjutab motivatsiooni eesti keelt õppida (Lasagabaster, 2017). Teisel juhul on motivatsiooni eesti keele õppimiseks suurendanud töötamine eestikeelses keskkonnas. Need järeldused näitavad, et noorte motivatsioon eesti keele õppimiseks varieerub ja sõltub mitmest tegurist, sealhulgas isiklikest eelistustest, kogemustest ja elusituatsioonist (Woodrow, 2017).

Kõik intervjueeritavad plaanivad jääda Eestisse elama, kuna see on nende kodumaa. Mõnedest vastustest on võimalik näha, et see ei ole kindel soov, vaid lihtsalt asjaolude kokkusattumus. Mõned intervjueeritavad tahaksid elada kuskil väljaspool Eestit ning nad jääksid Eestisse vaid juhul, kui vene keele oskus oleks sama soositud nagu eesti keele oskus, kui palkasid tõstetaks ja kui Eestisse tarnitaks rohkem erinevaid kaupu nt Venemaalt. Eestisse jäämist võib motiveerida ka asjaolu, kui oleks võimalik leida hästi tasustatud töö ja saada soodustusi hambaarsti külastamiseks. Intervjueeritud noored suhtuvad Eestisse üsna positiivselt, nad peavad end osaks Eestist ja Eesti riiki oma koduks. Need järeldused aitavad paremini mõista, et intervjueeritavad suhtuvad Eestisse nagu kodumaasse ja millised tegurid mõjutavad nende otsust jääda Eestisse elama või mitte. Samuti näitavad need, et suhtumine riiki võib mõjutada keele õppimise motivatsiooni. Inimesed, kes tunnevad end osana riigist või kogukonnast, võivad olla rohkem motiveeritud õppima riigikeelt. See võib olla seotud sooviga suurendada oma sotsiaalset kuuluvust või tunnustust (Lasagabaster, 2017).

Kõik bakalaureusetöö uuringus osalenud noored tunnistasid, et enamikul nende sõpradest on probleeme eesti keelega, eriti nendel, kes õpivad põhikoolis ja gümnaasiumis. See viitab sellele, et Narvas on madal eesti keele tase ning Narvas on väga vähe noori, kes oskavad vabalt rääkida eesti keeles. See näitab, et keelekeskkond, mis Narva puhul on peamiselt venekeelne ja sellest tulenevalt ka ilma keelepraktika võimalusteta, mängib olulist rolli keeleoskuse arendamisel (Blinova, 2023). Uuringust selgus, et eesti keele õppe nõrkus Narvas on seotud lisaks õpetajate suhtumisega, mis omakorda võib lisaks

õpetamismeetoditele mõjutada õpilaste motivatsiooni ja võimet keelt õppida (Lasagabaster, 2017). Intervjueeritavate vastuste põhjal on eesti keel ja selle oskamine vajalik, kui plaanid jääda Eestisse elama ja töötama. See näitab, et noored mõistavad eesti keele olulisust oma tuleviku jaoks. Koolid ja haridusasutused võivad mõjutada noorte suhtumist eesti keelde ja keeleõppe motivatsiooni, kuna uuringust selgus ühe noore kogemus teise kooli õppima asumisel ja selle muutuse tulemustest suhtumises keeleõppesse. Need järeldused aitavad paremini mõista, miks noortel inimestel Narvas on madal eesti keele tase ja miks nad ei taha eriti õppida eesti keelt. Samuti toovad need välja võimalikud lahendused ja strateegiad, kuidas parandada eesti keele õpetamist ja õppimist Narvas: eesti keel peab muutuma suhtlusvahendiks, ning mitte jääma ainult kooli õppeaineks, noored peavad aru saama ja nägema praktilises elus, milleks nad üldse vajavad eesti keele õppimist.

Ligikaudu pooled küsitletud noortest teavad noorsootöö võimalustest Narvas vähe, mis oleksid seotud eesti keele õppimise toetamisega. Väga vähesed noored oskasid nimetada konkreetseid võimalusi, mis viitab sellele, et Narvas teatakse sellistest projektidest ja üritustest vähe (Narva Linnavolikogu, 2021) või noored ise ei ole eriti huvitatud eesti keele õppimisest. Mõned noored olid osalenud mingis eesti keele õppimise- või praktika projektis ja neile see meeldis ning mõned ei ole saanud neis osaleda, kuid tahaksid. See näitab, et kui teadlikkus oleks noorsootöö kaudu toetatud eesti keele õppe võimalustest suurem, oleks tõenäoliselt rohkem eesti keelt valdavaid noori ka Narvas. Vaid kaks intervjueeritavat ei tea taolisi võimalusi ning ei taha neis ka osaleda, sest neid see ei huvita. Keeleõppe võimalusi pakub Narvas vaid kolm organisatsiooni, kellest vaid üks ehk Kaitseliidu malev, on suunanud oma tegevuse eesti keele õppe toetamisele. (Narva Linnavolikogu, 2021)

Bakalaureusetöö uuringu tulemusena selgus, et praktiliselt võib aidata noortel tõsta motivatsiooni eesti keelt õppida ja rääkima hakata laiem keelepraktika võimaluste olemasolu, sõbralikumad õpetajad ja võimalus keeleõppes ka vigu teha. Rohkem on vaja tekitada selliseid projekte, kus venekeelsed noored saavad suhelda eestikeelsete noortega ning saavad omavahel tuttavaks. Venekeelsetele noortele tuleb näidata Eestit ja siinset kultuuri ning seeläbi kasvatada nende sees patriotismi. Noorsootöö saab aidata eesti keele õppele kaasa läbi projektide, huviringide jms, kus kasutatakse mitteformaalses keskkonnas keelekümbeluse meetodeid. Kui noorsootöötajad räägiksid Narvas ka eesti keelt heal tasemel, oleks võimalik luua keskkond, kus noored tunneksid ennast vabalt, võiksid tegeleda huvitava tegevusega või töötada koos ja paralleelselt ning kuulda eesti keelt ja seda praktiseerida. Mitteformaalne keskkond ja noorsootöö väärtused loovad noorte jaoks toetava keskkonna, mis võivad suunavaid meetodeid kasutades olla keeleõppele sobiva pinnase rajamiseks

märkimisväärse tähtsusega. Noorsootöö projektides osalemine arendab noortes spontaanset keelekasutust ning soodustab seda, kuna noorsootöö võimaldab noortel eksida ja teha vigu. (European Commission, 2015) Noorsootöös kasutatakse väga tihti aktiivõppemeetodeid, mis hõlmavad näiteks rollimänge, ristsõnade koostamist ja lahendamist, diskussioone ja arutelusid, kogemuste jagamist, alternatiivsete lahenduste otsimist jmt, (Bachfeldt & Visnapuu, 2009) mis võivad eesti keele õppeks anda hoopis parema pinnase, kui formaalsed meetodid.

2.3.6. Ettepanekud

Uuringu käigus ei ilmnunud kahjuks ühtki konkreetset õppimismeetodit, mida noored tahaksid kasutada või milles osaleda ning mis oleks seotud noorsootööga, kuid kõige eelneva põhjal on võimalik teha järgmised ettepanekud, kuidas noorsootöö Narvas võiks soodustada eesti keele õppimist ja rääkimist noorte seas:

1. Keelekümblusprogrammid: noorsootöoasutused võiksid korraldada keelekümblusprogramme, kus noored saavad suhelda eestikeelsetes keskkondades. See aitaks neil harjuda eesti keelega ja parandada oma keeleoskust praktilises keskkonnas.
2. Huviringid ja klubid: Noorsootöoasutused võiksid luua ja pakkuda huviringe ning klubisid, mis keskenduvad eesti keele õppimisele. See võib hõlmata lugemisklubisid, kirjutamistöötubasid või isegi teatri- ja muusikaringe, kus kasutatakse eesti keelt. Noortele huvi või huvialade kaudu lähenemine võib aidata kaasa noorte keeleõppe motivatsiooni tõstmisele (Adelina Fauzie, 2022)
3. Töötamine eestikeelsetes keskkondades: Noorsootöö võiks pakkuda võimalusi töötada eestikeelsetes keskkondades või osaleda vabatahtliku töö projektides, kus kasutatakse eesti keelt. See annab noortele võimaluse kasutada eesti keelt reaalses olukordades.
4. Keeleõppe toetamine: Noorsootöötajad, kes oskavad eesti keelt heal tasemel, võivad toetada noorte keeleõpet, pakkudes individuaalset juhendamist või abi keeleõppes. Noorsootöötajad saavad olla noore jaoks tähendusliku kontaktiga suunavad ja toetavad täiskasvanud, kes oma eeskujuga võivad noortes motiveerida keeleõppes osalemist (Raufelder & Kulakow, 2021)
5. Positiivse õpikeskkonna loomine: Noorsootöö peaks looma positiivse ja toetava õpikeskkonna, kus noored tunnevad end mugavalt ja julgevad eesti keelt kasutada.

Siin on vaja ka keeleoskajaid noorsootõtajaid, kes oskavad luua keeleõppeks soodsa keskkonna. (Raufelder & Kulakow, 2021)

6. Erinevad kultuurireisid ja ekskursioonid mööda Eestit Narva venekeelsetele noortele. See aitab noortel oma riigi kohta rohkem teada saada ja seeläbi end sellega tugevamalt seostada, mis omakorda annab motivatsiooni kiiremaks eesti keele omandamiseks. Noored peavad teadma Eesti ajaloost ja kultuurist rohkem, kui õpikutekstidest, nad peavad näha kõike oma silmadega (Hellerma, 2022).

Kokkuvõtvalt saab öelda, et eesti keel tuleb muuta Narvas laiemalt kasutatavaks, et see oleks realselt noorte omavaheliseks suhtlusvahendiks, mitte ainult üksikuks õppeaineks koolis, mida kuskil ei ole võimalik praktiseerida.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli selgitada välja Narva venekeelsete noorte eesti keele õppimise motivatsiooni puuduse põhjused ja leida lahendused, kuidas noorsootöö kaudu on võimalik neid keeleõppes toetada.

Töö teoreetilises osas selgitas autor teemakohast kirjandust uurides välja, et eesti keelt teise keelena õpetatakse kindla õppekava alusel ning teoreetiliselt peaks tegemist olema eesti keele oskuse arengut toetavate tegevustega. Siiski tuvastas töö autor uuringute põhjal, et tegelikkus päris selline ei ole, õpetamismeetodid on üksluised ja igavad ning need ei toeta keeleõpet. Seetõttu on ka õpilaste keeleõppe motivatsioon pigem madal ning tekkinud on tahtmatus eesti keelt üldse õppida. Eesti keel teise keelena peaks tekitama põhikooli õpilases huvi eesti keele ja kultuuri vastu, motiveerima õppijaid ja nende positiivset suhtumist keeleõppesse ning liikuma B2-taseme saavutamise poole, et üldse oleks võimalik õppida gümnaasiumiastmes. Uurides täiendavaid allikaid, leidis töö autor, et ka suhtumine riiki võib mõjutada keeleõppe motivatsiooni. Näiteks toetavad suhtumist riiki ja läbi selle ka keeleõpet keeleoskuse väärtustamine, sotsiaalne kuuluvus, praktilised kaalutlused, õppekontekst ning isiklikud eesmärgid, mis on vaid mõningad aspektid, mille kaudu suhtumine riiki võib olla mõjutatud. Noorsootöö on noorte isiksuse mitmekülgselt arendamiseks tingimuste loomine, mis võimaldab neil tegutseda väljaspool peret, kooli ja tööelu. Noorsootöö põhineb väärtustel, mis toetavad noorte arengut ning loob positiivse õhkkonna. Mitmed meetodid, mida noorsootöös kasutatakse, võiksid olla keeleõppe läbiviimiseks kasulikud ning noorte jaoks ka motiveerivad. Narvas on vähe võimalusi eesti keelt noorsootöö kaudu õppida ning samamoodi on vene õppekeelega koolides palju nõrkasid külgi, mis pigem takistavad eesti keele omandamist. Lisaks ei ole Narvas sobivat keskkonda eesti keele õppimiseks ja praktiliseerimiseks, kuna tegemist on peamiselt venekeelse piirkonnaga.

Bakalaureusetöö käigus läbi viidud uuringust selgus, et Narvas elavatel venekeelsetel noortel on üsna negatiivne eesti keele õppimise kogemus. Üldiselt on nad siiski motiveeritud eesti keelt õppima ning nad oleksid valmis osalema keeleõppe arendamisega seotud noorsootöö projektides ja üritustes, kui neid võimalusi oleks olemas. Enamus uuringus osalenud noortest suhtuvad Eestisse nagu kodumaasse ning nad plaanivad jäävad Narva elama. Lisaks selgus, et Narvas elavad vene keelse kodukeelega noored teavad vähe noorsootöö võimalustest, mida on võimalik eesti keele õppimiseks kasutada ning teoreetilises osas töö autor tuvastas, et ega neid võimalusi liiga palju Narvas ei olegi.

Töö autor on seisukohal, et kuigi konkreetseid noorsootöö meetodeid, mida kasutada keeleõppeks, bakalaureusetöö uurimusest ei selgunud, jõuti siiski töös püstitatud eesmärkide saavutamiseni ning oli võimalik teha ettepanekuid probleemi lahendamiseks, mida võiks Narva linnas proovida rakendada. Käesoleva uurimuse valim oli üsna väike ning keskendus peamiselt Narva noortele, mistõttu oleks vajalik teemat edasi uurida, kaasates rohkem nii Narvas kui ka Ida-Virumaal laiemalt elavaid noori, kes õpivad eesti keelt teise keelena.

KASUTATUD ALLIKAD

- Adelina Fauzie, R. (2022). Exploring English learner's hobbies in helping them learn English. <https://journal.uhamka.ac.id/uicell/article/download/11055/3506> (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Kivirüüt, K. (2014). *Eestikeelsele aineõppele üleminek*. Ülevaade haridussüsteemi välishindamisest 2013/2014. Tartu, Haridus- ja Teadusministeerium välishindamisosakond.
- Bachfeldt, A., Visnapuu, U. (2009). Aktiivõppe meetodid noorsootöös. *Koolitusraport*. <https://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2020/04/aktiivõppe-meetodid-noorsootoos1.pdf> (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Blinova, O. (2023). *Võõrkeelte õppimine noorte seas mitteformaalsete meetodite abil „õppida keeli on oluline, kuid veel olulisem on õppida neid koos!“ projekti näitel*. Tartu Ülikool, Sotsiaalteaduste valdkond.
- Braun, V., Clarke, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3. (lk 77-101).
- Cameron, R., Harrison, J. L. (2012). The interrelatedness of formal, non-formal and informal learning: Evidence from labour market program participants. *Australian Journal of Adult Learning*. 277-309.
- Ehala, M., Niglas, K. (2004). Eesti koolinoorte keelehoiakud. – *Akadeemia* nr 10, lk 2115–2143.
- Ekasmitte infosüsteem (2022). Eesti keele teise keelena riigieksamite tulemused Narvas. <https://eis.ekk.edu.ee/eis/eksamistatistika> (viimati vaadatud mai 2024)
- European Commission (2015). Youth Work and non-formal learning in Europe's education landscape. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c7542061-e046-11e5-8fea-01aa75ed71a1/language-en> (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Flick, U. (2011). *An Introduction to Qualitative Research*. Los Angeles ja London: Sage.
- Ezzy, D. (2002). *Qualitative Analysis: Practice and Innovation*. Crows Nest, NSW: Allen & Unwin.
- Haridus- ja Noorteameti veebileht (i.a.) *Noortekohtumised*. <https://www.harno.ee/noortekohtumised> (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2024). *Eesti keel*. <https://www.hm.ee/eesti-keel-ja-voorkeeled/eesti-keel>
- Haridus- ja Teadusministeerium. (2024). *Eestikeelsele haridusele üleminek*. <https://www.hm.ee/uleminek>

Haridussilm. (i.a). *Riigieksamite tulemuslikkus.*

<https://www.haridussilm.ee/ee/tulemuslikkus/oppeasutuste-tulemuslikkus/yldkeskharidus/riigieksamid> (viimati vaadatud 24.04.2024).

Hellerma, J. (2022). Magistritöö: Narva eestivenelased sooviks linnas näha rohkem eesti kultuuri. Novaator ERR. <https://novaator.err.ee/1608647419/magistritoo-narva-eestivenelased-sooviks-linnas-naha-rohkem-eesti-kultuuri> (viimati vaadatud aprill 2024)

Integratsiooni Sihtasutuse veebileht (i.a.). *Noorte rahvuskaaslaste keelelaager Eestis 2024.* <https://www.integratsioon.ee/noorte-rahvuskaaslaste-keelelaager-eestis-2024> (viimati vaadatud 26.04.2024)

Jadov, V. (2007). *Sotsioloogilise uurimistöö strateegia*. Moskva: Omega-L.

Jõul, S. (2015). *Huvihariduse vajalikkus ja võimalused vähekindlustatud lastele pärnu linna näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, Sotsiaaltöö korralduse osakond.

Kalda, E. (2022). Narvas elab 6 protsenti eestlasi, kellest enamik eesti keelt ei räägi. Põhjarannik.

<https://severnojepoberezhje.postimees.ee/7538431/v-narve-prozhivaet-6-procentov-estoncev-bolshinstvo-iz-kotoryh-ne-govoryat-po-estonski-2022> (viimati vaadatud aprill 2024).

Kalmus V., Masso, A., Linno M. (2015) Kvalitatiivse sisuanalüüsi eripära. Kvalitatiivne sisuanalüüs. Teksti- ja diskursusanalüüsi meetodid. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys> (viimati vaadatud veebruar 2024)

Kannelmäe-Geerts, M. (2011). Millist õppimisvõimalust sinu noorsootöö täna noortele pakkus ja kuidas? Mihus. https://mihus.mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2018/11/MIHUS_9.pdf (viimati vaadatud aprill 2024)

Käger, M., Kivistik, K., Avdonina, K. (2021). *Avatud noorsootöö, huvihariduse ja huvitegevuste võimalused noorte, eelkõige tõrjutusriskis noorte, sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks ning vajadused nende võimaluste arendamiseks*. Haridus- ja Noorteamet.

Langemets, M., Tiits, M., Valdre, T., Veskis, L., Viks, Ü., Voll, P. 2009. Eesti keele seletav sõnaraamat. Tallinn. <http://www.eki.ee/dict/ekss/ekss.html> (vaadanud aprill 2024)

Landsberg, M. 2003. *Motiveerimise kunst*. Tallinn: Kirjastus Varrak

Lasagabaster, D. (2017). *Language Learning Motivation and Language Attitudes in Multilingual Spain From an International Perspective*. The Modern Language Journal (101, 3).

- Lepik, K., Harro-Loit, H., Kello, K., Linno, M., Selg, M., Strömpl, J. (2014). Intervjuu. Andmekogumismeetodid. Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. <https://samm.ut.ee/intervjuu> (viimati vaadatud veebruar 2024)
- Lister, T. 2012. Lihtne ja praktiline koolipsühholoogia. Tartu: AS Atlex.
- Markina, A., Žarkovski, B. (2014). Laste hälbiv käitumine Eestis. Tallinn: EV Justiitsministeerium. https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/laste_kaitu_mise_uuring_2014.pdf (viimati vaadatud aprill 2024)
- Metslang, H., Kibar, T., Kitsnik, M., Koržel, J., Krall, I., Zabrodskaja, A. (2013). *Kakskeelne õpe vene õppekeelega koolis. Uuringu lõpparuanne*. Tallinn: Tallinna Ülikool.
- Ohakas, K. (2023). *Ülevaade temaatilisest järelevalvest (eestikeelse õppe korraldus) üldhariduskoolides. Ülevaade haridussüsteemi välishindamisest 2022/2023. õppeaastal*. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.
- Multilingua keeltekooli veebileht (i.a.). *Eesti keele linnalaager Tallinnas*. <https://multilingua.ee/keeltekool/keeleope-lastele/eesti-keele-linnalaager/> (viimati vaadatud 26.04.2024).
- Raufelder, D., Kulakow, S. (2021). The role of learning environment in adolescents' motivational development. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11031-021-09879-1> (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Rämmer, A., Semenova, K. (2022). Eesti- ja venekeelsed noored on orienteeritud saavutuslikkusele, kuid erineval moel. Mihus. <https://mihus.mitteformaalne.ee/eesti-ja-venekeelsed-noored-on-orienteeritud-saavutuslikkusele-kuid-erineval-moel/> (viimati vaadatud aprill 2024)
- Ristikivi, L., Reitav, U. (2011) *Minu keel kõlab: eesti keele õpe peres ja laagris*. Tallinn: Tasuta Vihik OÜ. Väljaandja: Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed https://integratsioon.ee/sites/default/files/232_Minu_keel_kolab_EST.pdf (viimati vaadatud 26.04.2024)
- Ryan, Richard M. 2012. *The oxford handbook of human motivation*. Oxford: Oxford University Press.
- Rämmer, A. (i.a). Noorte uuringud. Tartu Ülikooli Narva kolledži veebileht. <https://narva.ut.ee/et/noorte-uuringud> (viimati vaadatud mai 2024)
- Saar Poll (2013). Keeleõppe arendamise programmide mõju uuring. https://saarpoll.ee/UserFiles/File/MISA_Keeleope_2013.pdf (viimati vaadatud 24.04.2024)
- Sahharova, N. (2023). *Eesti keele õppimise motivatsioon tulenevalt tööülesannete täitmise vajadusest narva elanike näitel*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, Sotsiaalteaduste valdkond.

Tamppuu, P. (2004). Eestikeelne aineõpe vene õppekeelega koolides. Hetkeolukord ja vajadused. https://integratsioon.ee/sites/default/files/92_98.pdf (viimati vaadatud aprill 2024)

Saarna, M (i.a). *12–18-aastase lapse areng*. <https://tarkvanem.ee/suhe-lapsega/lapse-arenguetaipid/12-18-a-lapse-areng/> (viimati vaadatud 25.04.2024)

Tarkin, M. (2017). Noored on motiveeritud õppima ja edasi püüdlema. Saarte Hää. <https://saartehaal.postimees.ee/6665385/noored-on-motiveeritud-oppima-ja-edasi-puudlema> (viimati vaadatud 25.04.2024).

Tuuder, A. (2022). *Kohaliku identiteedi, riigirahva identiteedi ning ruumi konstrueerimine narva noorte eestivenelaste näitel*. Magistritöö. Tallinna Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut.

TÜ Haridusteaduste instituut. (2019). *Miks õppida noorsootööd?* Haridusblogi. <https://www.tlu.ee/hti/meediavarav/blogid/miks-oppida-noorsootood> (viimati vaadatud aprill 2024).

Valk, A. (2015). Analüüs eesti keele õppe tõhustamisest põhikoolis. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/45535/Analyyis_keel_pohikool_2015.pdf (viimati vaadatud aprill 2024)

Vapper, T. (2022). Lea Maiberg: „Keele õppimisel on kõige tähtsam motivatsioon“. Õpetajate Leht. <https://opleht.ee/2022/11/lea-maiberg-keele-oppimisel-on-koige-tahtsam-motivatsioon/> (viimati vaadatud aprill 2024)

Yue Z, Zhao K, Meng Y, Qian X and Wu L (2022) *Toward a Better Understanding of Language Learning Motivation in a Study Abroad Context: An Investigation Among Chinese English as a Foreign Language Learners*. Front. Psychol.

Woodrow, L. (2017). Motivation in Language Learning. In: Breeze, R., Sancho Guinda, C. (eds) *Essential Competencies for English-medium University Teaching*. Educational Linguistics, vol 27. Springer, Cham.

Zavoronkova, J., Kilmasova, I. (2017). *Algkooliealiste laste õppetegevuse motiveerimine*. Uuringu aruanne. Peterburi haridusleht. <https://cyberleninka.ru/article/n/motivatsiya-uchebnoy-deyatelnosti-u-detey-mladshego-shkolnogo-vozrasta> (viimati vaadatud aprill 2024)

ÕIGUSAKTID

Noorsootöö seadus. (2010). RT I 2010, 44, 262. <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062020010> (viimati vaadatud 23.04.2024)

Põhikooli riiklik õppekava. (2014). RT I, 29.08.2014, 20.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082014020#para25> (viimati vaadatud 26.04.2024)

Narva noorsootöö arengukava 2021-2026. (2021). RT IV, 16.01.2021, 10.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/416012021010> (viimati vaadatud 26.04.2024)

Põhikooli- ja Gümnaasiumiseadus. (2015). RT I, 31.12.2015.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/131122015015> (viimati vaadatud mai 2024).

Lisa 1. Intervjuu küsimused

1. Eesti keele oskusest

- Kus sa õpid praegu?
- Kuidas sa hindad oma eesti keele oskust?
- Kuidas sa hindad oma motivatsiooni eesti keelt õppida? Miks? Mis on mõjutanud sinu motivatsiooni eesti keelt õppida?
- Mis takistab sul eesti keelt õppida?
- Kuidas sinu eesti keele oskust mõjutanud gümnaasiumis õppimine?
- Mis aitaks sinul õppida eesti keelt?

2. Eestisse suhtumine

- Kas sa plaanid pärast kooli lõpetamist Eestisse elama jääda? Miks?
- Kus sa tahaksid elada? Mis seal on parem kui Eestis?
- Juhul, kui tahab elada välismaal, siis mis tingimustel sa oleksid valmis Eestisse jääma?

3. Narva noortest arvamus

- Kui palju sul on sõpru, kellel on eesti keelega raskusi?
- Mis sa arvad, miks Narvas on nii vähe noori, kes oskavad vabalt rääkida eesti keelt?
- Milles sinu hinnangul seisnevad eesti keele õppe nõrkused Narvas?
- Kas eesti keele oskus on sinu hinnangul vajalik?

4. Teadlikkus noorsootöö võimalustest

- Kas sa tead, millised üritusi ja/või projekte tehakse Narvas, et aidata noortel eesti keelt õppida ning rohkem eesti keelt rääkida?
- Kas sa oled osalenud või tahaksid osaleda mingis ürituses või projektis väljaspool kooli, et oma eesti keelt arendada?
- Mis sinu arvates (millised praktilised meetodid) võiks aidata noortel tõsta motivatsiooni eesti keelt õppida ja rääkima hakata?
- Kuidas noorsootöö võiks aidata eesti keele õppele kaasa?